

## **Deconstruction**

**Török Sarolta (szerző), Kaszás Anikó (társszerző)**

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Grafikusművész szak, Tervezőgrafika specializáció, 4. évfolyam

Témavezető: Szöllősi Géza, tanársegéd; Surányi Szilárd, textil tanszékvezető

A tervezés széles körben érdekelt mindig is, amihez sokszor fűződött az, hogy a grafikának milyen kapcsolata lehet más társművészetekkel. A textillel kapcsolatos alkotás és varrás még elsőéves hallgatóként kezdődött, ahol a csoporttársammal Kaszás Anikóval hasonló érdeklődésünkből fakadva közös munkába fogtunk. Ennek eredményeként egy-egy ruha és öt darab táska született. Ekkor ismerkedtem meg a varrógéppel és a textil adta lehetőségekkel. Egyfajta kísérletezésként éltük meg, ahol szabadon készítettünk mintákat és azokat kombinálva különböző anyagokon ruhákat varrtunk. Ez a munka meghatározóvá vált későbbi együttműködésünk során, mivel mindenképpen folytatni szeretnénk volna közös márkánkat, ami a Shec nevet kapta.

Az osztatlan képzésből fakadóan egy a szakon belüli "kisdiploma" önnáló feladat tette lehetővé a Shec további fejlődését. Ekkor már nem csupán a varrással való ismerkedés és a ruhákkal való kísérletezés volt a cél, hanem egy részletesebben kidolgozott koncepció és márkáépítés. A tervezést két eltérő kollekció kialakításával indítottuk, ami egy márkanev alatt fut. A közös pont a két kollekcióban, az alap arculati elemek, a minta és annak felvitele a textilre, ami motívumává vált a márkának. Ezentúl viszont mindketten külön úton indultunk neki a ruha tervezésnek és a saját kollekcióhoz készülő grafikai elemeknek.

A minta felviteléhez sokszorosító grafikai technikát használtunk, pontosabban szitatechnikát, amiben már a korábbiakban volt tapasztalatunk. A szitanyomás gyakran használatos a textiliparban, mivel könnyen sokszorosítható és jó minőségű nyomtatásokat eredményez. A nyomtatáshoz a textil szövésének a sűrűségéhez választottunk 60-80 as sűrűségű szitákat, illetve vízbázisú fedő festéket használtunk, ami hő hatására rögzül az anyagon. A minták felvitele nem szokványos szita asztalon történt, mivel az anyag nagysága, szélessége nem tette lehetővé, hogy a munka ehhez hasonló kisméretű felületen történhessen. Ezt kiküszöbölve egy nagy sík felületre feszítettük ki az anyagot, a szitakeretre pedig söralátét kartonból úgymond talpakat helyeztünk, ezzel imitálva a sínt, ami a szita asztalon található. Ennek a megoldásnak hála, kevesebb hibával tudtunk számolni és a nyomtatás folyamatát is fel tudtuk gyorsítani.

A saját kollekcióval számtalan koncepción indultam el, aminek alapja mindig vektorosan megszerkesztett forma és betű volt, azonban a mintákat vagy túlszerkesztettnek, vagy túl minimalistának találtam. Rájöttem, hogy számomra nehéz kilépni a grafika által megszabott szabályokból. Habár ezek a szabályok inkább irányt mutatóak egy adott grafika készítésekor, viszont alap esetben ezeket a szakmához köthető szabályokat követjük. A szövegszerkesztésben és a tördelésben már számtalan könyv született a helyes használatról, és én ezeket a szabályokat

elemezve jutottam el arra, hogy az ellen példákat szeretném esztétikus módon megjeleníteni a ruháimon. Nagy hatással voltak rám a posztmodern grafikusok, mint David Carson, Neville Brody, vagy Wolfgang Weingart. A posztmodern grafika egyik legkiemelkedőbb alakja David Carson, akinek a *The End of The Print* könyve nagy hatással volt rám. A kiadványon belül megmutatkozik a dekonstruktivista tervezés, a szokatlan tipográfiai vizuális megoldásokon keresztül, aminek Carson a mestere. Munkáiban a szöveg inkább vizuális elem minthogy az olvashatóságot segítené, mer kísérletezni a különböző betűtípusokkal, illetve a grafika és a kép kapcsolata is meghatározó számára. Nem kedveli az unalmas felületeket, aminek tanúi lehetünk a grafikáin keresztül. Hasonló módon kísérleteztem a számítógép felületén, viszont én konkrétan szövegszerkesztéssel és azoknak a szabályaival foglalkoztam. Törekvésem nem csupán a lázadás, hanem a szabályok direktben való kifordítása, amihez segítségül a Lupton, Ellen: *Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, & Students* és a Robert Bringhurst *The Elements of Typographic Style* könyv szolgált. Mindkét könyv részletesen kifejti a betűk történetét a grid alapú szerkesztést és a szövegek tördelését modern példákon keresztül. A könyveken keresztül olyan szabályokkal kezdtem el foglalkozni mint például a sorkizárt szövegeknél nem egységes szóköz távolságok, amelyek lyukakat képeznek a szövegben, ezáltal nehezítve az olvashatóságot. A minták elkészítése kihívás volt, mivel nemcsak a kompozíció, hanem a minták léptéke is sok kísérletezésen esett át, hogy milyen sűrűségű minta mutatna jól az anyagon, majd végül a ruhán.

Ezentúl, rátérnék az anyagnak és a rajta megjelenő grafikának a kapcsolatára. Környezetvédelmi szempontból is fontos volt számomra a kivitelezés, ezért már eleve használt anyagokat szerettem volna feldolgozni. Ezáltal turkálóban vásárolt ágynemű huzatokat választottam, és Surányi Szilárd javaslatára nem a fehér anyagokat, hanem már mintás anyagokat kerestem. A virágmintás anyagok finomsága fogott meg és az általam készített mintákkal kezdtem el kiegészíteni. Az anyagok mintája kontrasztban álltak a vektoros, sokszor zsúfolt alkotásaimmal, ezért a nyomtatás előtt még többször is finomítottam a léptékeken és a sűrűségen, hogy a minták ne elnyomják egymást, hanem harmonikusan kapcsolódjanak.

A ruhák tervezésekor, ing szerű ruhákból indultam ki amiket vízszintes vágásokkal láttam el, és másfélszeres vagy háromszoros kiegészítésekkel bővítettem a szoknya részét. A ruhák hangulata ezáltal egy tavaszi, vidám játékosságot sugároznak. Az elkészült ruha alapja bővített női ing, lekerekített gallérral ami mell felett vízszintesen vágott a karnál is és egy másfeles bővítéssel ráncolva került fel a szoknya része a ruhának. Ugyanez a ráncolás megismétlődik a karoknál is. A gomboknál először kisméretű átlátszó vagy fehér színű gombokat szerettem

volna, viszont később szembesültem azzal, hogy ez a megoldás megosztaná az ing részét, ezáltal túlsúfolttá válna a ruha felső része. Ennek a feloldásának érdekében az ingen található mintából húztam be a gombokat, amiket igyekeztem a minta folytatásaként felhelyezni. A cél, hogy minél jobban beleolvadjon a gomb az ingbe.

A brand további elemeiként készült logó, névjegykártya, címke, papírtáska, plakát layout, Instagram layout és kiadvány az adott kollekcióról. A logotípiában megjelenő hullámok a nőiességet, eleganciát fejezik ki, ezzel egy minimalistább arculatot szerettünk volna kialakítani. Célja az volt, hogy a különböző kollekciók könnyen kapcsolódhassanak a logóhoz. A megjelenései az egyes felületeken mindig nagyobb léptékű, a felület nagyságától függően 3/4 vagy 1/4-ed arányban osztva meg a teret. Például a névjegykártyán 3/4 arány míg a plakáton, vagy a csomagoláson 1/4-ed arányban foglalja el a képet. A layout alakulása a megjelenési felületeken a plakát és az instagram posztokon kívül azonos. Alul a logó felül az s vonalával egy síkban leírás, majd az e vonalában is. A plakát és az instagram posztnál a layout több megoldásra bővül, a fotók komponálásának érdekében. Viszont az alap rendszeren kiindulva történik változás, minthogy a leírás és a logó helye felcserélődik ezáltal a képen szereplő üres terület kitölthető. Az arculatot kiegészítő betűnek a Sporting Grotesque witch és regular verziójára esett a választás. A betű jól kiegészíti a logó hullámait, mivel a talpatlan egyszerű vonalak mellett tartalmaz ívesebb, érdekesebb megoldásokat is, ami az a és g betűnél a legfeltűnőbb. A címkénél készült két verzió is az első az az eredeti logóval és mosási teendővel ellátott a másik pedig a kollekció saját címkéje egy terülő mintával. A további arculathoz kapcsolódó elem a kiadvány, amelyen belül az alkotói folyamat leírása szerepel személyesebb hangvételben. A célja a munka és az általa megélt újdonságok rögzítése, egyfajta napló, ami a ruháról készült fotósorozatot mutatja be. Belső elrendezésnél visszafogottabb megjelenésre esett a választásom, ennek célja, hogy a ruháról ne vegyem el a figyelmet, és az elkészült munka koncepciója kitudjon bontakozni. Az oldalakon hangsúlyos kontrasztokat használtam, ahol leginkább a kép dominált, illetve fontosnak tartottam, hogy több kép jelenjen meg, mint szöveg, ezért hagyományos kontraszt szabályokat alkalmaztam, modern köntösbe helyezve. A kiadvány nem kapott külön borítót, hogy az egész egy típusú papírra legyen nyomtatva, ezzel érzékeltetve kreatív kiadvány jellegét. A végső produktum kézi kötéssel lett kivitelezve, nyitott gerinccel, ez a megoldás és a borító "hiánya" egy puritánabb külsőt eredményez, amit jól kiegészít a belső tartalom. Az arculat elemei az Europapier glam cream(30) 290g-os papírjára készültek el, aminek enyhe fényessége hozzájárult az arculat teljességéhez.

Végezetül a munkám egy közös arculatból kialakuló egyéni projekt, ami tartalmaz minden ruhamárkához szükséges elemet. A saját koncepcióm és ruháim, pedig összekapcsolják a szabályszegés témáját a vidám lepedők anyagával és ezeknek az összessége egy tavaszi képet idéz fel.

### **Források:**

**David Carson:** The End of The Print

**Lupton, Ellen:** Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, & Students

**Robert Bringhurst:** The Elements of Typographic Style